EIROPAS
KOMISIJA

Briselē, 9.4.2025.
COM(2025) 160 final

2025/0086 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās

PASKAIDROJUMA RAKSTS

1. PRIEKŠLIKUMA KONTEKSTS

• Priekšlikuma pamatojums un mērķi

ES un Šveici vieno ciešas ekonomiskās, vēsturiskās, kultūras, sociālās un politiskās saites. ES ir Šveices lielākā tirdzniecības partnere, savukārt Šveice ir ceturtā lielākā ES tirdzniecības partnere. Šveicē dzīvo vairāk nekā 1,5 miljoni ES pilsoņu, bet Eiropas Savienībā – gandrīz 450 000 Šveices valstspiederīgo. Katru dienu ES un Šveices robežu abos virzienos šķērso daži simti tūkstošu pārrobežu darba ņēmēju.

Eiropas Savienību un Šveici saista daudzi divpusēji nolīgumi. Šveice piedalās ES iekšējā tirgū ar nolīgumiem, kas noslēgti par personu brīvu pārvietošanos, sauszemes transportu, gaisa transportu, lauksaimniecības produktu tirdzniecību un savstarpēju atzīšanu saistībā ar atbilstības novērtēšanu[1]. Ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību, Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par Šveices Konfederācijas asociēšanu Šengenas *acquis* īstenošanā, piemērošanā un pilnveidošanā Šveice ir arī Šengenas asociētā valsts. Covid-19 pandēmijas laikā veidojās ciešāka ES un Šveices sadarbība, kas vērsta pret pārrobežu veselības apdraudējumu.

Šveice tradicionāli ir bijusi arī spēcīga partnere pētniecības un inovācijas jomā. Šveice ir sadarbojusies ar Eiropas Savienību daudzās Savienības finansēšanas programmās, kas īpaši vērstas uz pētniecību, inovāciju un izglītību. Kopš 1987. gada Šveices universitātes un privātais sektors aktīvi piedalās ES pētniecības un inovācijas pamatprogrammās. Tajā pašā gadā stājās spēkā pirmais divpusējais nolīgums par zinātnisku un tehnoloģisku sadarbību[2]. Šveice joprojām ir dziļi iesaistījusies dažādās Eiropas iniciatīvās, tostarp Eiropas Kodolpētniecības organizācijā (*CERN*), Eiropas Kosmosa aģentūrā, Eiropas sadarbībā zinātnes un tehnoloģiju jomā (*COST*) un *Eureka*. Tā bija asociēta arī *Euratom* pētniecības un mācību programmā laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam[3] un piedalījās pasākumos, kas saistīti ar *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidoto Eiropas kopuzņēmumu laikposmā no 2014. gada līdz 2020. gadam, pamatojoties uz asociācijas nolīgumu par dalību programmā "Apvārsnis 2020" un *Euratom*. Turklāt Šveice agrāk bija ES programmas "Erasmus"[4] dalībniece.

Lai gan ES un Šveices attiecības ir ciešas, tām ir traucējušas arī vairākas ilgstošas strukturālas problēmas. Lai atrisinātu minētās problēmas, laikposmā no 2014. gada līdz 2021. gadam ES

---

[1] Nolīgums par gaisa transportu, Nolīgums par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem, Nolīgums par personu brīvu pārvietošanos, Nolīgums par atbilstības novērtējumu savstarpēju atzīšanu, Nolīgums par lauksaimniecības produktu tirdzniecību; tie visi parakstīti 1999. gada 21. jūnijā (OV L 114, 30.4.2002., 1. lpp.).

[2] Pamatnolīgums par Eiropas Kopienu un Šveices Konfederācijas zinātnisku un tehnisku sadarbību (OV L 313, 22.11.1985., 6.–8. lpp.) un Padomes 1987. gada 9. februāra Lēmums par Eiropas Kopienu pamatnolīgumiem par zinātnisku un tehnisku sadarbību ar Zviedrijas Karalisti, Šveices Konfederāciju, Somijas Republiku, Norvēģijas Karalisti un Austrijas Republiku (OV L 71, 14.3.1987., 29.–29. lpp.).

[3] Padomes 2014. gada 4. decembra Lēmums, ar ko apstiprina to, ka Eiropas Komisija Eiropas Atomenerģijas kopienas vārdā noslēdz Nolīgumu par zinātnisko un tehnoloģisko sadarbību starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu un Šveices Konfederāciju, ar ko Šveices Konfederācija pievienojas pētniecības un inovācijas pamatprogrammai "Apvārsnis 2020" un Eiropas Atomenerģijas kopienas pētniecības un mācību programmai, kura papildina "Apvārsni 2020", un kas reglamentē Šveices Konfederācijas dalību *ITER* pasākumos, kurus īsteno "Kodolsintēze enerģijas ieguvei" (OV L 370, 30.12.2014., 19.-20. lpp.).

[4] Nolīgums starp Eiropas Ekonomikas kopienu un Šveices Konfederāciju, nolīgumu, ar ko izveido sadarbību izglītības un mācību jomā saistībā ar programmu "Erasmus" (OV L 332, 03.12.1991., 52.–60. lpp.).

un Šveice risināja sarunas par institucionālās sistēmas nolīgumu. Papildu nolīgumiem ar iekšējo tirgu saistītās jomās, kurās piedalās Šveice, ieskaitot nolīgumus, par kuriem Padome ir pilnvarojusi veikt sarunas, jo īpaši par pārtikas nekaitīgumu (2003. un 2008. gadā) un elektroenerģiju (2006. gadā), institucionālās sistēmas nolīgums būtu nodrošinājis arī pārvaldības sistēmu. Turklāt tas būtu nodrošinājis pārvaldības sistēmu nolīgumam veselības jomā, par kuru Padome 2008. gadā bija pilnvarojusi veikt sarunas.

Sarunu vedēji 2018. gada novembrī tehniskā līmenī panāca vienošanos par institucionālās sistēmas nolīguma teksta projektu. Šveices Federālā padome atteicās apstiprināt teksta projektu, tāpēc apstājās sarunas par citiem nolīgumiem, jo gan Padome 2019. gada 19. februāra secinājumos, gan Eiropas Parlaments 2019. gada 26. marta ieteikumā bija noteikuši, ka jaunu nolīgumu par piekļuvi iekšējam tirgum noslēgšana vai nosacījumu pilnveidošana uz esošo nolīgumu pamata ir atkarīga no institucionālās sistēmas nolīguma noslēgšanas. 2021. gada 26. maijā, lai gan bija vēl citi mēģinājumi rast risinājumu, Šveices Federālā padome nolēma vienpusēji izbeigt sarunas par institucionālās sistēmas nolīgumu. Ar Šveices vienpusējo lēmumu uz laiku tika apturēta divpusējā sadarbība pētniecības, inovācijas un izglītības jomā.

Pēc tam, kad bija pārtrauktas sarunas par institucionālās sistēmas nolīgumu, Eiropas Komisija un Šveice 2022. gada martā sāka izpētes sarunas, lai apspriestu savu attiecību nākotni. Sarunās abas puses nonāca pie kopīgas vienošanās, kurā ņemta vērā abu pušu politiskā izpratne par sarunu virzību nākotnē un nosaukti plašas sarunu pakotnes komponenti un parametri, kā arī kompromisa mērķi un risinājumi galvenajos institucionālajos un nozaru punktos. Izpētes process apliecināja abu pušu lielo interesi atjaunot sadarbību pētniecības, inovācijas un izglītības jomā. Šajā kontekstā kopīgā vienošanās apstiprināja nodomu plašāka pasākumu kopuma ietvaros izveidot tiesisko regulējumu, kas ļautu Šveicei piedalīties pašreizējā DFS 2021.–2027. gadam un turpmākajās Savienības programmu paaudzēs, tostarp pētniecības un inovācijas pamatprogrammās, programmās “Digitālā Eiropa” un “Erasmus+”. Turklāt kopīgā vienošanās apstiprināja abu pušu nodomu no jauna iesaistīties sarunās par esošā ES un Šveices *GNSS* nolīguma (*Galileo* un *EGNOS*) īstenošanu un sākt pārrunas par Šveices dalību ES kosmosa programmas *Copernicus* komponentā.

Šveices Federālā padome un Eiropas Komisija 2023. gada novembrī apstiprināja kopīgo vienošanos. Abas puses apņēmās to izmantot par pamatu, lai saņemtu sarunu pilnvaras, un dokumentēja savu mērķi pabeigt sarunas 2024. gadā.

Tāpēc Komisija 2023. gada 20. decembrī pieņēma ieteikumu Padomes lēmumam atļaut sarunas par izpētes sarunās apzināto un definēto plašo pasākumu kopumu. Šo sarunu vispārējais mērķis bija modernizēt un stiprināt divpusējās attiecības starp ES un Šveici, nodrošināt godīgu konkurenci starp ES un Šveices uzņēmumiem, kuri darbojas iekšējā tirgū, un aizsargāt ES pilsoņu tiesības Šveicē, tostarp novērst diskrimināciju starp dažādu dalībvalstu pilsoņiem. Tas ļautu abu pušu iedzīvotājiem, uzņēmumiem un pētniekiem pilnībā izmantot ES un Šveices ģeogrāfisko tuvumu, kopīgās vērtības un ekonomiskos sakarus. Vienlaikus Federālā padome veica attiecīgo sagatavošanas darbu no Šveices puses. Pēc attiecīgo procesu pabeigšanas Šveicē Eiropas Savienības Padome 2024. gada 12. martā pieņēma lēmumu, ar ko Komisiju pilnvaro sākt sarunas par plašu pasākumu kopumu, kā arī detalizētas sarunu norādes.

Sarunu norādēs tika apstiprināts, ka to ietvaros Komisijai būtu jārisina sarunas par atsevišķu nolīgumu, kurā izklāstīti vispārīgie noteikumi Šveices dalībai Savienības programmās. Ar šo nolīgumu būtu jānodrošina taisnīgs līdzsvars starp Šveices iemaksām un ieguvumiem, kas

gūti no dalības šajās programmās, kā arī jānosaka dalības nosacījumi, tostarp finansiālo iemaksu aprēķins katrai no šīm programmām un to administratīvajām izmaksām. Protokolos par Šveices asociēšanu konkrētās Savienības programmās būtu jāizveido to programmu saraksts, kurās Šveice piedalās katrā programmu paaudzē. Saskaņā ar sarunu norādēm nolīgumā būtu jāparedz arī iespēja Šveicei nākotnē pievienoties citām Savienības programmām, izmantojot protokolu vai protokolus, ko vienkāršotā procedūrā pieņemtu saskaņā ar nolīgumu izveidotā Apvienotā komiteja.

Sarunas par plašo pasākumu kopumu 2024. gada 18. martā sāka Eiropas Komisijas priekšsēdētāja Urzula fon der Leiena un toreizējā Šveices Konfederācijas prezidente Viola Amherda. Komisija sarunas risināja, apspriežoties ar Padomi, tostarp Vispārējo lietu padomi, un EBTA darba grupu, ko Padome iecēlusi par īpašo komiteju sarunām ar Šveici. Ir pienācīgi ņemta vērā Eiropas Parlamenta 2023. gada 4. oktobra rezolūcija, un Komisija pienācīgi informēja Eiropas Parlamentu par sarunu procesu saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 218. panta 10. punktu.

Pēc deviņus mēnešus ilgām intensīvām sarunām priekšsēdētāja fon der Leiena un prezidente Amherda 2024. gada 20. decembrī paziņoja, ka pārrunas par visiem plašā pasākumu kopuma elementiem ir sekmīgi pabeigtas. Plašais pasākumu kopums ietver tādu piecu nolīgumu atjaunināšanu, kas jau nodrošina Šveicei piekļuvi ES iekšējam tirgum[5]; jaunu nolīgumu par pārtikas nekaitīgumu, ar kuru izveidos kopēju pārtikas nekaitīguma telpu, kas aptvers visas pārtikas ķēdes dimensijas; jaunu nolīgumu veselības jomā, kas ļaus Šveicei piedalīties ES mehānismos un struktūrās nopietnu pārrobežu veselības apdraudējumu novēršanai, jo īpaši Eiropas Slimību profilakses un kontroles centrā un Agrīnās brīdināšanas un reaģēšanas sistēmā; jaunu nolīgumu par elektroenerģiju, kas ļaus Šveicei piedalīties ES iekšējā elektroenerģijas tirgū; jaunu nolīgumu par Šveices pastāvīgu un taisnīgu finansiālo ieguldījumu Savienības ekonomiskajā un sociālajā kohēzijā, atspoguļojot pušu partnerības un sadarbības līmeni; un jaunu nolīgumu, kas ļaus Šveicei piedalīties vairākās Savienības programmās, kurās var iesaistīties trešās valstis, proti, programmā "Apvārsnis Eiropa", *Euratom* pētniecības un apmācības programmā, *ITER/F4E* (*Fusion for Energy*), "Digitālā Eiropa", programmā "Erasmus+", kā arī programmā "ES – veselībai", kuras mērķis ir papildināt sadarbību, kas izveidota ar ES un Šveices veselības nolīgumu, par kuru abi partneri risināja sarunas tā paša plašā pasākumu kopuma ietvaros. Papildus iepriekš uzskaitītajiem elementiem plašais pasākumu kopums ietver arī atsevišķu protokolu par parlamentāro sadarbību.

Lai gan nolīgums par Šveices dalību Savienības programmās (Nolīgums starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās ("nolīgums") ir neatņemama daļa no plašākā pasākumu kopuma, par kuru abi partneri vienojās 2024. gadā, Komisija ir nolēmusi paātrināti virzīt priekšlikumu parakstīšanai, lai gadījumā, ja tas tiks parakstīts pirms 2025. gada 15. novembra, saskaņā ar 18. pantu sāktu tā provizorisku piemērošanu no 2025. gada 1. janvāra. Šī pieeja ļaus īstenot pārejas pasākumus, ko Komisija piešķīra Šveicei sarunās par plašāku pasākumu kopumu, attiecībā uz piešķiršanas procedūrām, ar kurām īsteno 2025. gada saistību apropriācijas. Ņemot vērā Šveices dalības nozīmīgumu, šā nolīguma provizoriska piemērošana ir ES interesēs. Tajā pašā laikā tas neietekmē plašā pasākumu kopuma pieeju, kas izveidota ar Kopējo vienošanos un apstiprināta Padomes

[5] Nolīgums par gaisa transportu, Nolīgums par preču un pasažieru dzelzceļa un autotransporta pārvadājumiem, Nolīgums par personu brīvu pārvietošanos, Nolīgums par atbilstības novērtējumu savstarpēju atzīšanu, Nolīgums par lauksaimniecības produktu tirdzniecību; tie visi parakstīti 1999. gada 21. jūnijā (OV L 114, 30.4.2002., 1. lpp.).

sarunu norādēs, jo nolīgumā par Šveices dalību Savienības programmās ir iekļauta turpināmības klauzula, kura paredz, ka nolīguma provizoriskā piemērošana tiks pārtraukta, ja Šveice nepabeigs procedūras, kas vajadzīgas, lai pasākumu kopums stātos spēkā līdz 2028. gada beigām. Turklāt nolīguma noslēgšana ir paredzēta kā daļa no plašāka pasākumu kopuma, kas ietver citus svarīgus nolīgumus, kuri bija 2024. gadā notikušo sarunu priekšmets. Šajā nolūkā Komisija plāno nākt klajā ar atsevišķu priekšlikumu.

Ņemot vērā to, ka Šveice piedalīsies arī *Euratom* pētniecības un mācību programmā un *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotajā Eiropas kopuzņēmumā, šim priekšlikumam ir pievienots Komisijas ieteikums Padomes lēmumam, ar ko apstiprina nolīguma par [Šveices dalību] Savienības programmās noslēgšanu un provizorisku piemērošanu (jautājumos *Euratom* līguma tvērumā).

- **Saskanība ar spēkā esošajiem noteikumiem konkrētajā politikas jomā**

Satura ziņā nolīgums par Šveices dalību Savienības programmās ir līdzīgs citiem nolīgumiem, ko Eiropas Savienība pēdējo gadu laikā ir noslēgusi ar tādiem partneriem kā Apvienotā Karaliste, Jaunzēlande un Kanāda, un tāpēc tas atbilst Savienības politikai šajā jomā. Tomēr nolīgumā ir ietverti daži īpaši noteikumi, kas saistīti ar tā iekļaušanu plašajā pasākumu kopumā, kura neatņemama sastāvdaļa ir šis nolīgums, jo īpaši, lai ņemtu vērā saikni starp Šveices dalību programmā "ES – veselībai" un jauno Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā.

- **Saskanība ar citām Savienības politikas jomām**

Nolīgumā, kas ir daļa no plaša ES un Šveices nolīgumu kopuma, pilnībā tiek ievēroti Līgumi un saglabāta Savienības tiesiskās kārtības integritāte un autonomija. Tas veicina Savienības vērtības, mērķus un intereses un nodrošina tās rīcībpolitiku un pasākumu konsekvenci, efektivitāti un nepārtrauktību.

Šveices dalība Savienības programmās notiks, pilnībā ievērojot pamataktus, kuros noteiktas programmas, un spēkā esošās Savienības regulas, kas saistītas ar finanšu pārvaldību, piemēram, Finanšu regulu[6].

2. JURIDISKAIS PAMATS

Nolīgumā ir paredzēti noteikumi, kas piemērojami Šveices dalībai jebkurā Savienības programmā, darbībā vai to daļās, kurās var piedalīties Šveice, un tas aptver plašu LESD jomu klāstu, jo īpaši pētniecības un inovācijas, izglītības, apmācības, jaunatnes, sporta un kultūras jomā, kā arī citas kopīgu interešu jomas, piemēram, digitālo pārveidi un rīcību veselības jomā. Sarunas par nolīgumu tika sāktas un pabeigtas vienlaikus ar sarunām par plašo pasākumu kopumu. Nolīgums ir cieši saistīts ar pārējiem plašā pasākumu kopuma elementiem. Šajā sakarā nolīgums paredz tā stāšanos spēkā ar nosacījumu, ka ir izpildītas iekšējās procedūras, kas vajadzīgas, lai stātos spēkā trīspadsmit citi pasākumu kopuma instrumenti. Tajā ir iekļauta turpināmības klauzula, kura paredz, ka nolīguma provizoriskā piemērošana tiks pārtraukta, ja Šveice nepabeigs procedūras, kas vajadzīgas, lai pasākumu kopums stātos spēkā līdz 2028. gada beigām. Nolīgumā ir arī noteikumi, kas nodrošina, ka Šveices dalība Savienības rīcības programmā veselības jomā ir cieši saistīta ar Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā. Turklāt saskaņā ar nolīgumu varētu veikt

[6] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES, Euratom) Nr. 2024/2509 (2024. gada 23. septembris) par finanšu noteikumiem, ko piemēro Savienības vispārējam budžetam (pārstrādāta redakcija) (OV L, 2024/2509, 26.9.2024., 1. lpp.).

kompensācijas pasākumus gadījumā, ja netiek pildītas saistības, kas izriet no Nolīguma par Šveices ieguldījumu kohēzijā. Ņemot vērā nesaraujamo saikni ar citiem svarīgākajiem plašākā pasākumu kopuma nolīgumiem, nolīgums būtu jānoslēdz vienlaikus ar pārējiem pasākumu kopuma nolīgumiem un kā minētā pasākumu kopuma neatņemama sastāvdaļa.

Tā kā šajā nolīgumā ir paredzēta asociēšana vairākās Savienības programmās un tas ir daļa no plaša saistīto nolīgumu kopuma, tā galvenais mērķis ir atspoguļots juridiskajā pamatā, kas paredz tādas asociācijas izveidi, kura ļauj Savienībai uzņemties saistības visās jomās, uz kurām attiecas Līgumi. Tādējādi atbilstošais materiālais juridiskais pamats ierosinātajam Padomes lēmumam par nolīguma parakstīšanu un provizorisku piemērošanu attiecībā uz jautājumiem, uz kuriem attiecas Līgums par Eiropas Savienības darbību, ir LESD 217. pants. Tas būtu jānošķir no nesenajiem nolīgumiem ar Jaunzēlandi, Kanādu un Korejas Republiku par šo valstu dalību Savienības programmās un to asociēšanu pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa", kuru pamatā bija LESD 212. pants, ņemot vērā to ierobežotāku tvērumu.

Procesuālais juridiskais pamats ir LESD 218. panta 5. punkts, to lasot saistībā ar LESD 218. panta 8. punkta otro daļu, kurā paredzēts vienprātīgs balsojums Padomē.

Tādējādi ierosinātā Padomes lēmuma juridiskais pamats ir LESD 217. pants, to lasot saistībā ar LESD 218. panta 5. punktu un 218. panta 8. punkta otro daļu.

Nolīgums attiecas arī uz Šveices dalību darbībās, kuras ir Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma ("*Euratom* līgums") tvērumā un attiecas uz kodolsintēzi, kodolskaldīšanu un mācībām. Nolīguma parakstīšana un provizoriska piemērošana attiecībā uz jautājumiem *Euratom* līguma tvērumā ir ietverta ieteikumā Padomes lēmumam, ar ko apstiprina, ka Eiropas Komisija noslēdz Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveici, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās, un šo ieteikumu iesniedz kopā ar šo priekšlikumu atsevišķā procedūrā.

3. *EX POST* IZVĒRTĒJUMU, APSPRIEŠANOS AR IEINTERESĒTAJĀM PERSONĀM UN IETEKMES NOVĒRTĒJUMU REZULTĀTI

- ***Ex post* izvērtējumi / spēkā esošo tiesību aktu atbilstības pārbaudes**

Neattiecas

- **Apspriešanās ar ieinteresētajām personām**

Neattiecas

- **Ekspertu atzinumu pieprasīšana un izmantošana**

Neattiecas

- **Ietekmes novērtējums**

Neattiecas

- **Normatīvā atbilstība un vienkāršošana**

Neattiecas

- **Pamattiesības**

Neattiecas

4. IETEKME UZ BUDŽETU

Nolīgums ietekmēs ES budžetu, jo Šveice tiks asociēta pamatprogrammā "Apvārsnis Eiropa", *Euratom* pētniecības un mācību programmā, *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotā Eiropas kopuzņēmuma, programmu "Digitālā Eiropa", "Erasmus+" un "ES – veselībai" darbībās. Nolīgumā attiecībā uz Šveices finansiālajām iemaksām Savienības programmās, kurās tā piedalītos, ir izklāstīti taisnīgi un līdzsvaroti nosacījumi un norādītas minēto programmu pārvaldības vispārējās administratīvās izmaksas. Nolīgumā ir iekļauta savstarpības klauzula, kas nodrošina, ka Savienībā iedibināti tiesību subjekti pēc iespējas var piedalīties līdzvērtīgās Šveices pētniecības un inovācijas programmās saskaņā ar Šveices tiesību aktu nosacījumiem.

Indikatīvā ietekme uz budžetu ir izklāstīta šim priekšlikumam pievienotajā tiesību akta priekšlikuma finanšu pārskatā.

5. CITI ELEMENTI

• Īstenošanas plāni un uzraudzīšanas, izvērtēšanas un ziņošanas kārtība

Neattiecas

• Skaidrojošie dokumenti (direktīvām)

Neattiecas

• Detalizēts konkrētu priekšlikuma noteikumu skaidrojums

Nolīgumā par dalību Savienības programmās ir izklāstīts tiesiskais regulējums Šveices dalībai Savienības programmās, nodrošinot taisnīgu līdzsvaru starp iemaksām un ieguvumiem. Tas arī nodrošina, ka Šveicei netiek piešķirtas lēmumu pieņemšanas pilnvaras attiecībā uz programmām, kurās Šveice piedalās.

Nolīgumā ir paredzēti nosacījumi, kā aprēķina finansiālās iemaksas atsevišķās programmās un to administratīvās izmaksas, un garantētas Savienības tiesības nodrošināt pareizu finanšu pārvaldību un aizsargāt Savienības finanšu intereses.

Nolīgumā ir paredzēti arī citi nosacījumi dalībai Savienības programmās, piemēram, noteikumi par to personu mobilitāti, kuras piedalās minēto Savienības programmu īstenošanā. Nolīgumā ir iekļauti nosacījumi Šveices dalības Savienības programmās apturēšanai un nolīguma izbeigšanai. Tajā ir iekļauti arī noteikumi, kas nodrošina, ka minētie gadījumi neietekmēs juridiskās saistības, kas uzņemtas pret Šveices subjektiem.

Nolīgums paredz tā provizorisku piemērošanu ar atpakaļejošu spēku no 2025. gada 1. janvāra, ja tas parakstīts pirms 2025. gada 15. novembra, ar mērķi nolīguma tvērumā ietilpstošās jomās sākt sadarbību katrai programmai norādītajā datumā. Attiecībā uz Šveices dalību programmā "ES – veselībai" minētais datums ir saistīts ar dienu, kad stājas spēkā nolīgums veselības jomā.

I protokols attiecas uz Šveices dalību programmā "Apvārsnis Eiropa" un programmā "Digitālā Eiropa" no 2025. gada 1. janvāra un programmā "Erasmus+" no 2027. gada 1. janvāra. I protokols attiecas arī uz *Euratom* pētniecības un mācību programmu un *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas (*F4E*) attīstības vajadzībām izveidoto Eiropas kopuzņēmumu. *Euratom* pētniecības un mācību programma ietilpst *Euratom* līguma tvērumā. Tāpēc uz to attiecas ieteikums Padomes lēmumam, ar ko apstiprina, ka Eiropas Komisija noslēdz nolīgumu jautājumos *Euratom* līguma tvērumā, un nolīgums kopā ar šo priekšlikumu ir iesniegts saskaņā ar atsevišķu procedūru.

Programma "Apvārsnis Eiropa" (2021.–2027. gads)[7] ir Savienības pētniecības un inovācijas pamatprogramma. I protokolā ir paredzēta Šveices asociēšana visā programmā "Apvārsnis Eiropa". Programmas I pīlāra galvenais mērķis ir stiprināt pašas ES zinātnes un tehnoloģiju bāzi, vairot Eiropas pētniecības un inovācijas spējas un piesaistīt Eiropai zināšanas un talantus. II pīlāra mērķis ir risināt globālas problēmas un stiprināt Eiropas rūpniecības konkurētspēju, bieži vien izmantojot daudznozaru vai starpdisciplinārus projektus. III pīlārs ir vērsts uz ES konkurētspēju un inovācijas spējām. Šveices asociēšana aptver arī tās programmas daļas, kas vērstas uz dalības paplašināšanu un Eiropas Pētniecības telpas stiprināšanu.

Paredzams, ka Šveice no 2027. gada 1. janvāra tiks asociēta Savienības programmā izglītības un apmācības, jaunatnes un sporta jomā "Erasmus+". Programmas mērķis ir mūžizglītības veidā atbalstīt cilvēku izglītības, profesionālo un personisko attīstību izglītības, apmācības, jaunatnes un sporta jomā Eiropā un ārpus tās. Tas ietver darbības, kas vērstas uz mobilitāti, sadarbību starp organizācijām un politikas izstrādi. Programmas specifika salīdzinājumā ar citām Savienības programmām ir tāda, ka lielākā daļa tās budžeta pārvaldības tiek īstenota netiešā pārvaldībā.

I protokolā ir izklāstīti īpaši nosacījumi asociēšanai programmā "Erasmus+". Saskaņā ar programmas juridisko pamatu[8] šie nosacījumi ietver valsts iestādes paziņošanu, valsts aģentūras norīkošanu un neatkarīgas revīzijas struktūras izraudzīšanu. Šveices dalība programmā ir atkarīga no pozitīva valsts aģentūras *ex ante* novērtējuma un finansiālās iemaksas veikšanas. Atkāpjoties no finanšu nosacījumiem saskaņā ar šo nolīgumu un tikai attiecībā uz daudzgadu finanšu shēmu 2021.–2027. gadam Šveices darbības iemaksa būs 70 % no nolīgumā noteiktās iemaksu skalas.

Attiecībā uz programmu "Digitālā Eiropa"[9] Šveice būs asociēta gandrīz visos programmas elementos, izņemot konkrēto mērķi Nr. 3 (Kiberdrošība) un konkrēto mērķi Nr. 6 (Pusvadītāji), kuros nevar iesaistīt nevienu trešo valsti (izņemot EEZ EBTA valstis). Tādējādi Šveice būs asociēta konkrētajā mērķī Nr. 1 (Augstas veiktspējas datošana), Nr. 2 (Mākslīgais intelekts), Nr. 4 (Padziļinātas digitālās prasmes) un Nr. 5 (Izvēršana un digitālo spēju optimāla izmantošana un sadarbspēja). Šveices subjekti varēs piedalīties uzaicinājumos, attiecībā uz kuriem tie ir atbilstīgi.

Dažas programmas "Digitālā Eiropa" darbības, jo īpaši tās, uz kurām attiecas konkrētais mērķis Nr. 1 (Augstas veiktspējas datošana) un konkrētais mērķis Nr. 2 (Mākslīgais intelekts), tieši ietekmē Savienības un tās dalībvalstu būtiski svarīgas drošības intereses. Līdz ar to šīs darbības ir ierobežotas saskaņā ar Programmas "Digitālā Eiropa" regulas 12. panta 6. punktu, un darba programmā 2025.–2027. gadam ir izklāstīti konkrēti dalības nosacījumi.

Šajā nolūkā attiecīgajām Šveices iestādēm 2025. gada 13. janvārī tika nosūtīta anketa, kas tām būs jāaizpilda. Komisija izvērtēs Šveices atbildes, lai noteiktu, vai Šveicē iedibināti subjekti var tikt atzīti par atbilstīgiem dalībai attiecīgajās darbībās. Šī anketa lielā mērā ir identiska tai, kas 2024. gada decembrī tika iesniegta Šveicei izvērtējuma veikšanai saskaņā ar Regulas (ES)

[7] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 2021/695 (2021. gada 28. aprīlis), ar ko izveido pētniecības un inovācijas pamatprogrammu "Apvārsnis Eiropa", nosaka tās dalības un rezultātu izplatīšanas noteikumus (OV L 170, 12.5.2021., 1. lpp.).

[8] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/817 (2021. gada 20. maijs), ar ko izveido Savienības programmu izglītības un mācību, jaunatnes un sporta jomās Erasmus+ un atceļ Regulu (ES) Nr. 1288/2013 (Dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 189, 28.5.2021., 1. lpp.).

[9] Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) 2021/694 (2021. gada 29. aprīlis), ar ko izveido programmu "Digitālā Eiropa" un atceļ Lēmumu (ES) 2015/2240 (dokuments attiecas uz EEZ) (OV L 166, 11.5.2021., 1.–34. lpp.).

2021/695 22. panta 5. punktu, un galvenā atšķirība ir savstarpības kritērija koncentrēšana uz programmu "Digitālā Eiropa" un papildu nozaru apsvērumi ārvalstu tiešo ieguldījumu daļā.

II protokols attiecas uz Šveices dalību *ITER* un kodolsintēzes enerģētikas attīstības vajadzībām izveidotajā Eiropas kopuzņēmumā. Tā kā šis jautājums ir *Euratom* līguma tvērumā, uz to attiecas ieteikums Padomes lēmumam, ar ko apstiprina, ka Eiropas Komisija noslēdz nolīgumu jautājumos *Euratom* līguma tvērumā, un nolīgums kopā ar šo priekšlikumu ir iesniegts saskaņā ar atsevišķu procedūru.

III protokolā par Šveices dalību programmā "ES — veselībai" ir noteikts, ka Šveice kā asociētā valsts var piedalīties un veikt iemaksu ar Regulu (ES) 2021/522 izveidotās programmas "ES — veselībai" konkrētās daļās. Konkrētās daļas ir saistītas ar krīžgatavību, uz ko attiecas Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā. Saskaņā ar III protokolu Šveice programmā "ES – veselībai" piedalīsies no tā gada 1. janvāra, kas seko gadam, kad būs stājies spēkā Nolīguma veselības jomā starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju, uz programmas "ES – veselībai" atlikušo darbības laiku vai līdz 2021.–2027. gada DFS beigām, atkarībā no tā, kurš termiņš ir īsāks.

Nolīguma tekstu iesniedz Padomei kopā ar priekšlikumu lēmumam par parakstīšanu un provizorisku piemērošanu.

Saskaņā ar Līgumiem Komisijai ir jānodrošina nolīguma parakstīšana ar noteikumu, ka tas tiks noslēgts vēlāk.

2025/0086 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS

par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 217. pantu saistībā ar 218. panta 5. punktu un 218. panta 8. punkta otro daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

tā kā:

(1) Padome 2024. gada 12. martā pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar Šveices Konfederāciju par plašu pasākumu kopumu, kas saistīts ar divpusējām attiecībām ar Šveices Konfederāciju un ietver institucionālā un valsts atbalsta noteikumus un vajadzības gadījumā īpašus pielāgojumus nolīgumos starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju jomās, kuras saistītas ar iekšējo tirgu, nolīgumu par Šveices dalību Savienības programmās un nolīgumu, kas veido pamatu Šveices pastāvīgajam ieguldījumam ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai starp reģioniem[1]. Padome arī pilnvaroja Komisiju sākt sarunas ar Šveices Konfederāciju par jauniem nolīgumiem elektroenerģijas, veselības un pārtikas nekaitīguma jomā, par Šveices dalību Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā un Eiropas Savienības Dzelzceļu aģentūrā un par grozījumu Nolīgumā starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par gaisa transportu, lai atļautu kabotāžu.

(2) Komisija Savienības vārdā ir risinājusi sarunas par plašu nolīgumu kopumu, kas ietver Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās (“nolīgums”), kā arī protokolus par institucionālajiem, valsts atbalsta un grozošajiem noteikumiem nolīgumos starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju ar iekšējo tirgu saistītās jomās, kurās Šveice piedalās, nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par Šveices regulāro finansiālo ieguldījumu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai Eiropas Savienībā, nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā, nolīgumu starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par elektroenerģiju, protokolu nolīgumam starp Eiropas Kopienu un Šveices Konfederāciju par lauksaimniecības produktu tirdzniecību, ar ko izveido kopēju pārtikas nekaitīguma telpu, un nolīgumu

[1] Padomes Lēmums (ES, Euratom) 2024/995 (2024. gada 12. marts), ar ko pilnvaro sākt sarunas ar Šveices Konfederāciju par tādiem institucionāliem noteikumiem nolīgumos starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju, kuri saistīti ar iekšējo tirgu, par nolīgumu par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās un par nolīgumu, kas ir pamatā Šveices pastāvīgajam ieguldījumam Savienības kohēzijā (OV L, 2024/995, 26.3.2024.).

starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju par noteikumiem Šveices Konfederācijas dalībai Eiropas Savienības Kosmosa programmas aģentūrā.

(3) Nolīgumā ir paredzēti noteikumi, kas piemērojami Šveices dalībai jebkurā Savienības programmā, darbībā vai pakalpojumos, vai to daļās, kurās var piedalīties Šveice, un tas aptver plašu jomu klāstu, jo īpaši pētniecības un inovācijas, kodolsintēzes un kodolskaldīšanas, izglītības, apmācības, jaunatnes, sporta un kultūras jomā, kā arī citas kopīgu interešu jomas, piemēram, digitālo pārveidi un rīcību veselības jomā. Turklāt nolīgums ir cieši saistīts ar pārējiem plašā pasākumu kopuma elementiem. Šajā sakarā nolīgums paredz Šveices dalību Savienības rīcības programmā veselības jomā, kas ir cieši saistīta ar nolīgumu veselības jomā; saskaņā ar nolīgumu varētu veikt kompensācijas pasākumus, ja netiek pildītas saistības, kuras izriet no nolīguma par Šveices regulāro finansiālo ieguldījumu ekonomisko un sociālo atšķirību mazināšanai Eiropas Savienībā.

(4) Sarunas par nolīgumu tika sāktas un pabeigtas vienlaikus ar sarunām par plašo pasākumu kopumu. Nolīguma 17. pantā ir paredzēts, ka tā stāšanās spēkā ir saistīta ar vairāku instrumentu, kas ir daļa no pasākumu kopuma, stāšanos spēkā. Nolīgumā ir paredzēta arī provizoriska piemērošana, kas tomēr tiek pārtraukta vēlākais 2028. gada 31. decembrī, ja Šveice nav pabeigusi tas iekšējās procedūras, kas vajadzīgas, lai stātos spēkā 17. pantā minētie instrumenti. Nolīgums jānoslēdz vienlaikus ar pārējiem plašā pasākumu kopuma elementiem un kā minētā pasākumu kopuma neatņemama sastāvdaļa. Tādēļ lēmums par Nolīgumu parakstīšanu būtu jābalsta uz tāda juridiskā pamata, kurš paredz izveidot asociāciju, kas ļauj Savienībai uzņemties saistības visās jomās, uz kurām attiecas Līgumi.

(5) Nolīgums, ar noteikumu, ka tas tiks noslēgts vēlāk, Savienības vārdā būtu jāparaksta attiecībā uz jautājumiem Līguma par Eiropas Savienības darbību tvērumā.

(6) Lai palielinātu sadarbības tvērumu, nolīgumā ir paredzēts, ka Puses to piemēro provizoriski saskaņā ar to attiecīgajām iekšējām procedūrām un tiesību aktiem no 2025. gada 1. janvāra, ja vien tas netiek parakstīts pēc 2025. gada 15. novembra – tādā gadījumā puses nolīgumu provizoriski piemēro no 2026. gada 1. janvāra.

(7) Tādēļ Savienībai attiecībā uz jautājumiem Līguma par Eiropas Savienības darbību tvērumā nolīgums būtu jāpiemēro provizoriski.

(8) Saskaņā ar nolīguma 18. pantu provizoriska piemērošana tiek pārtraukta vēlākais 2028. gada 31. decembrī, ja līdz minētajai dienai Šveice nav pabeigusi tas iekšējās procedūras, kas vajadzīgas, lai stātos spēkā 17. pantā minētie instrumenti.

(9) Nolīguma parakstīšanai un provizoriskai piemērošanai attiecībā uz jautājumiem Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma tvērumā piemēro atsevišķu procedūru saskaņā ar minēto līgumu,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Ar šo attiecībā uz jautājumiem, kuri nav Eiropas Atomenerģijas kopienas dibināšanas līguma (“*Euratom* līgums”) tvērumā, atļauj Savienības vārdā parakstīt Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no

otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās ("nolīgums"), ar noteikumu, ka minētais nolīgums tiks noslēgts[2].

2. pants

Ar noteikumu, kas tas notiek savstarpīgi, attiecībā uz jautājumiem, kuri nav *Euratom* līguma tvērumā, nolīgumu provizoriski piemēro saskaņā ar nolīguma 18. pantu[3].

3. pants

Šis lēmums stājas spēkā tā pieņemšanas dienā.

Briselē,

Padomes vārdā –
priekšsēdētājs

[2] Nolīguma teksts ir publicēts OV L […].

[3] Dienu, no kuras nolīgumu piemēros provizoriski, publicēs *Eiropas Savienības Oficiālajā Vēstnesī*.

TIESĪBU AKTA FINANŠU UN DIGITĀLAIS PĀRSKATS

"IEŅĒMUMI" — PRIEKŠLIKUMIEM, KURIEM IR IETEKME UZ BUDŽETA IEŅĒMUMU DAĻU

1. PRIEKŠLIKUMA NOSAUKUMS

Priekšlikums Padomes lēmumam par to, lai Savienības vārdā parakstītu un provizoriski piemērotu Nolīgumu starp Eiropas Savienību un Eiropas Atomenerģijas kopienu, no vienas puses, un Šveices Konfederāciju, no otras puses, par Šveices Konfederācijas dalību Savienības programmās ("Apvārsnis Eiropa", "Erasmus+", "ES – veselībai"[1], "Digitālā Eiropa").

2. BUDŽETA POZĪCIJAS:

Programma "Apvārsnis Eiropa"

Ieņēmumu pozīcija (Nodaļa/pants/postenis): 6 0 1 0 — Programma "Apvārsnis Eiropa" — Piešķirtie ieņēmumi

Attiecīgajam gadam budžetā paredzētā summa:

Ieņēmumi tiks piešķirti šādai izdevumu pozīcijai (nodaļa/pants/postenis):

viss pants 01 01 01 (01 01 01 01, 01 01 01 02, 01 01 01 03, 01 01 01 11, 01 01 01 12, 01 01 01 13, 01 01 01 71, 01 01 01 72, 01 01 01 73, 01 01 01 74, 01 01 01 76)

viss pants 01 02 01 (01 02 01 01, 01 02 01 02, 01 02 01 03)

viss pants 01 02 02 (01 02 02 10, 01 02 02 11, 01 02 02 12, 01 02 02 20, 01 02 02 30, 01 02 02 31, 01 02 02 40, 01 02 02 41, 01 02 02 42, 01 02 02 43, 01 02 02 50, 01 02 02 51, 01 02 02 52, 01 02 02 53, 01 02 02 54, 01 02 02 60, 01 02 02 61, 01 02 02 70)

viss pants 01 02 03 (01 02 03 01, 01 02 03 02, 01 02 03 03)

viss pants 01 02 04 (01 02 04 01, 01 02 04 02)

01 02 05. pants

Budžeta pozīcija 20.XX — Eiropas Komisijas administratīvie izdevumi

Programma "Erasmus+"

Ieņēmumu pozīcija (Nodaļa/pants/postenis): 6 0 1 0 — Programma "Erasmus+" — Piešķirtie ieņēmumi

Attiecīgajam gadam budžetā paredzētā summa:

Ieņēmumi tiks piešķirti šādai izdevumu pozīcijai (nodaļa/pants/postenis):

viss pants

Programma "Erasmus+" (2. izdevumu kategorija: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201.xx, 07.010275)

[1] III protokolā par Šveices dalību programmā "ES – veselībai" ir noteikts, ka Šveice kā asociētā valsts var piedalīties un veikt iemaksu ar Regulu (ES) 2021/522 izveidotās programmas "ES — veselībai" konkrētās daļās. Konkrētās daļas ir saistītas krīžgatavību, uz ko attiecas Nolīgums starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju veselības jomā.

Programma “Erasmus+” (6. izdevumu kategorija: 15.020102, 14.020150, 14.010175, 15.010175).

Budžeta pozīcija 20.XX — Eiropas Komisijas administratīvie izdevumi

Programma “ES – veselībai”

6. sadaļa. Ieņēmumi, iemaksas un atmaksātie līdzekļi saistībā ar Savienības politikas jomām, 6 1. nodaļa. Kohēzija, noturība un vērtības, 6 1 1. pants. Atveseļošana un noturība, un postenis.

6113 Programma “ES – veselībai” – Piešķirtie ieņēmumi

Ieņēmumi tiks piešķirti šādai izdevumu pozīcijai:

Budžeta pozīcija	**Sadaļa**
06 01 05 73 – 2.b izdevumu kategorija	Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra – Iemaksas no programmas “ES – veselībai”
06 01 05 01 – 2.b izdevumu kategorija	Atbalsta izdevumi programmai “ES – veselībai”
06 06 01 – 2.b izdevumu kategorija	Programma “ES – veselībai”
20 02 01 01 – 7. izdevumu kategorija	Līgumdarbinieki
20 04 01 – 7. izdevumu kategorija	Informācijas sistēmas

Programma “Digitālā Eiropa”

Ieņēmumu pozīcija (Nodaļa/pants/postenis): 6 0 2 2 — Programma “Digitālā Eiropa” – Piešķirtie ieņēmumi

Attiecīgajam gadam budžetā paredzētā summa: 19 296 000.

Ieņēmumi tiks piešķirti šādai izdevumu pozīcijai (nodaļa/pants/postenis):

02 01 30 01	Atbalsta izdevumi programmai “Digitālā Eiropa”
02 01 30 73	Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra – Iemaksa no programmas “Digitālā Eiropa”
02 04 02 10	Programma “Digitālā Eiropa” – Augstas veiktspējas datošana

02 04 03 00	Programma “Digitālā Eiropa” – Mākslīgais intelekts
02 04 04 00	Programma “Digitālā Eiropa” – Prasmes
02 04 05 01	Programma “Digitālā Eiropa” – Izvēršana
02 04 05 02	Programma “Digitālā Eiropa” – Izvēršana / sadarbspēja
20.XX budžeta pozīcija	Eiropas Komisijas administratīvie izdevumi

3. FINANSIĀLĀ IETEKME[2]

☐ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes

☐ Priekšlikumam nav finansiālas ietekmes uz izdevumiem, taču tam ir finansiāla ietekme uz ieņēmumiem

☑ Priekšlikumam ir finansiāla ietekme uz piešķirtajiem ieņēmumiem

[2] Visi skaitļi par 2026. un 2027. gadu, kas minēti šajā iedaļā, ir indikatīvi un atbilst jaunākajām pieejamajām aplēsēm.

Ietekme ir šāda:

Programma “Apvārsnis Eiropa”

(miljonos EUR, trīs zīmes aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem	XX mēnešu periods, kas sākas dd.mm.gggg. (*attiecīgā gadījumā*)	N gads (2025.)
6 0 1 0	1 934,043	36 mēnešu periods, kas sākas 1.1.2025.	636,724

Situācija pēc rīcības			
Ieņēmumu pozīcija	2025.	2026.	2027.
6 0 1 0	636,724	640,836	656,483

Izdevumu pozīcija	2025.	2026.	2027.
01 01 01; 01 02 01; 01 02 02; 01 02 03; 01 02 04; 01 02 05. pants	621,194	622,171	631,234
20 XX	15,530	18,665	25,249

Programma “Erasmus+”

(miljonos EUR, trīs zīmes aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem	XX mēnešu periods, kas sākas dd.mm.gggg. (*attiecīgā gadījumā*)	N gads (2027.)
6 0 1 0	181,1	12 mēnešu periods, kas sākas 1.1.2027.	181,1

Ieņēmumu pozīcija	2027.
6 0 1 0	181,1

Izdevumu pozīcija	2027.

Panti: 07.030101, 07.030102, 07.0302, 07.0303, 07.010201, 07.010275	174,1
20 XX	7,0

Programma “ES – veselībai”

(miljonos EUR, viena zīme aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem[3]	24 mēnešu periods, kas sākas 1.1.2026.	N gads
6113. pants	47,738[4]	01/01/2026[5]	31/12/2027

Ieņēmumu pozīcija	2026.[6]	2027.
6113. pants	23,869	23,869

(miljonos EUR, viena zīme aiz komata)

Izdevumu pozīcija	Sadaļa	2026. gada piešķīrums
06 01 05 73	Eiropas Veselības un digitālā izpildaģentūra – Iemaksas no programmas “ES – veselībai”	0,684
06 01 05 01	Atbalsta izdevumi programmai “ES – veselībai”	0,292
06 06 01	Programma “ES – veselībai”	22,425
20 02 01 01	Līgumdarbinieki	0,234
20 04 01	Informācijas sistēmas	0,234

3 Summa ir aplēse, kuras pamatā ir 4. iedaļā definētā formula vai metode.

4 Kopējā summa nedaudz atšķiras no kopējās summas tabulā zemāk, jo gada summas ir noapaļotas līdz vienam ciparam aiz komata.

5 Šveice programmā “ES – veselībai” piedalās no tā gada 1. janvāra, kas seko pēc Nolīguma veselības jomā starp Eiropas Savienību un Šveices Konfederāciju stāšanās spēkā, uz programmas “ES – veselībai” atlikušo darbības laiku vai līdz 2021.–2027. gada DFS beigām, atkarībā no tā, kurš termiņš ir īsāks.

6 Šīs summas pamatā ir krīžgatavības finansējums, kas paredzēts 2024. gada darba programmā “ES – veselībai”.

Programma “Digitālā Eiropa”

(miljonos EUR, trīs zīmes aiz komata)

Ieņēmumu pozīcija	Ietekme uz ieņēmumiem	XX mēnešu periods, kas sākas dd.mm.gggg. (*attiecīgā gadījumā*)	N gads (2025.)
6 0 2 2	59,875	36 mēnešu periods, kas sākas 1.1.2025.	19,296

Situācija pēc rīcības			
Ieņēmumu pozīcija	2025.	2026.	2027.
6 0 2 2	19,296	18,793	21,786

Izdevumu pozīcija	2025.	2026.	2027.
Panti 02 01 30 02 04 02 02 04 03 02 04 04 02 04 05	18,826	18,245	20,948
20 XX	0,470	0,548	0,838

4. KRĀPŠANAS APKAROŠANAS PASĀKUMI

Saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) 325. pantu Komisijai jāapkaro krāpšana un citāda nelikumīga rīcība, kas apdraud Savienības finanšu intereses. Līdz ar to krāpšanas novēršana un atklāšana ir visu Komisijas dienestu vispārējs pienākums, kas tiem jāpilda, veicot ar resursu izmantošanu saistītas ikdienas darbības.

Ar ES fondiem saistīta krāpšana vai pārkāpumi īpaši negatīvi ietekmē Komisijas reputāciju un ES politikas īstenošanu. Pašlaik spēkā esošā Komisijas stratēģija krāpšanas apkarošanai (COM(2019) 196) tika pieņemta 2019. gada 29. aprīlī un aizstāja 2011. gadā pieņemto stratēģiju. Tas ir politikas dokuments, kurā izklāstītas Komisijas prioritātes krāpšanas apkarošanā daudzgadu finanšu shēmas periodā no 2021. līdz 2027. gadam. 2019. gadā pieņemtās Komisijas stratēģijas krāpšanas apkarošanai (KSKA) galvenie mērķi ir šādi: 1) “vēl vairāk uzlabot izpratni par krāpšanas tendencēm, krāpnieku profiliem un sistēmiskiem neaizsargātības aspektiem saistībā ar krāpšanu, kas ietekmē ES budžetu” (datu vākšana un analīze); un 2) “optimizēt krāpšanas apkarošanas koordināciju, sadarbību un darbplūsmas, jo īpaši starp Komisijas dienestiem un izpildaģentūrām” (koordinācija, sadarbība un procesi). Minētajai stratēģijai ir pievienots rīcības plāns, kuru pārskatīja 2023. gada

jūlijā un kura mērķis ir tāds pats kā iepriekšējam rīcības plānam, proti, stiprināt visas krāpšanas apkarošanas cikla daļas — novēršanu, atklāšanu, izmeklēšanu un labošanu.

2019. gada KSKA pamatprincipi un mērķstandarti ir šādi:

- pilnīga neiecietība pret krāpšanu;
- krāpšanas apkarošana kā neatņemama iekšējās kontroles daļa;
- kontroles efektivitāte izmaksu ziņā;
- ES personāla profesionālā godprātība un kompetence;
- ES līdzekļu izlietošanas pārredzamība;
- krāpšanas novēršana, jo īpaši izdevumu programmu nodrošināšana pret krāpšanu;
- efektīvas izmeklēšanas spējas un savlaicīga informācijas apmaiņa;
- ātra labošana (kā arī izkrāpto līdzekļu atgūšana un tiesas/administratīvie sodi);
- laba iekšējo un ārējo dalībnieku sadarbība, jo īpaši starp atbildīgajām ES un valstu iestādēm, kā arī starp visu ES attiecīgo iestāžu un struktūru departamentiem;
- efektīva iekšējā un ārējā saziņa attiecībā uz cīņu pret krāpšanu.

Nolīguma 11.–14. pants ietver detalizētus noteikumus par pareizu finanšu pārvaldību, kas ietver arī krāpšanas apkarošanas pasākumus. Šie pasākumi jāpiemēro horizontāli, lai nodrošinātu ES finanšu interešu aizsardzību visās Savienības programmās un darbībās, uz ko attiecas protokoli, kurus Apvienotā komiteja var turpmāk pieņemt saskaņā ar nolīgumu par Šveices Konfederācijas asociēšanu vairākās ES programmās vai darbībās. Tie ir piemērojami arī protokoliem, jo protokoli un pielikumi ir to neatņemama sastāvdaļa.

Jo īpaši nolīguma 11. un 12. pants sniedz sīku informāciju par nepieciešamajiem aspektiem un procesiem un ļauj struktūrām, kas aizsargā ES finanšu intereses (Eiropas Komisijai vai citām Eiropas Komisijas pilnvarotām struktūrām, tajā skaitā Eiropas Birojam krāpšanas apkarošanai (*OLAF*), Eiropas Revīzijas palātai un Eiropas Prokuratūrai (*EPPO)*), netraucēti pildīt savus uzdevumus. Īstenojot nolīguma protokolos norādītās programmas vai darbības, vienmēr jāievēro tas pats princips — ES finanšu intereses ir jāaizsargā ar samērīgiem pasākumiem, tajā skaitā pasākumiem attiecībā uz pārkāpumu (arī krāpšanas) novēršanu, atklāšanu, labošanu un izmeklēšanu, zaudētu, nepareizi izmaksātu vai nepareizi izmantotu līdzekļu atgūšanu un — attiecīgā gadījumā — administratīvu sodu uzlikšanu.

Saskaņā ar Finanšu regulu ikvienai personai vai subjektam, kas saņem Savienības līdzekļus, ir pilnībā jāsadarbojas Savienības finanšu interešu aizsardzībā, jāpiešķir Komisijai, *OLAF* un Eiropas Revīzijas palātai nepieciešamās tiesības un piekļuve, kā arī jānodrošina, lai līdzvērtīgas tiesības piešķirtu trešās personas, kuras ir iesaistītas Savienības līdzekļu īstenošanā. Nolīguma 11. panta 4. punktā skaidri noteikts, ka pārbaudes un revīzijas var veikt arī tad, ja protokola piemērošana ir apturēta, nolīguma piemērošana ir pārtraukta vai nolīgums ir izbeigts.

Nolīgums nodrošina *OLAF* iespēju veikt administratīvu izmeklēšanu, tajā skaitā pārbaudes un inspekcijas uz vietas Šveices Konfederācijas teritorijā pie Šveices subjekta, ar kuru ir noslēgts attiecīgais finansēšanas nolīgums, vai pie Šveices subjekta, kurš īsteno finansēšanas nolīgumu kā trešā persona uz līguma pamata,

ievērojot tādu kārtību un tādā apmērā, kāds šādiem gadījumiem ir noteikts attiecīgajos finansēšanas nolīgumos un citos piemērojamos līgumos. Pildot savus pienākumus Šveices Konfederācijas teritorijā, Eiropas Komisija un *OLAF* rīkojas saskaņā ar Šveices tiesību aktiem.

Minētās pārbaudes un revīzijas var veikt Savienības amatpersonas, jo īpaši Eiropas Komisijas un Eiropas Revīzijas palātas darbinieki, vai citas Eiropas Komisijas pilnvarotas personas. Pildot savus pienākumus Šveices Konfederācijas teritorijā, Eiropas Komisija vai citas Eiropas Komisijas pilnvarotās personas rīkojas saskaņā ar Šveices tiesību aktiem.

Šveices iestādes, ievērojot piemērojamos starptautiskās sadarbības instrumentus, sadarbojas ar Savienības vai dalībvalstu iestādēm, kuru kompetencē ir izmeklēt noziedzīgus nodarījumus, kuri skar Savienības finanšu intereses, un veikt kriminālvajāšanu par tiem, tajā skaitā nodot tiesai šādu noziedzīgo nodarījumu iespējamos izdarītājus un to līdzdalībniekus. Starp pieprasījumiem, ko iesniedz saskaņā ar piemērojamajiem starptautiskās sadarbības instrumentiem, var būt pieprasījumi, kuri ir saistīti ar izmeklēšanu vai kriminālvajāšanu, ko veic *EPPO*. Tas dod iespēju sadarboties ar *EPPO*, kā noteikts Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva (ES) 2017/1371 (2017. gada 5. jūlijs) par cīņu pret krāpšanu, kas skar Savienības finanšu intereses, izmantojot krimināltiesības

Turklāt nolīgumā ir paredzēts efektīvs mehānisms, lai nodrošinātu Komisijas lēmumu izpildi Šveices Konfederācijas teritorijā.

5. CITAS PIEZĪMES

Metode Šveices Konfederācijas finansiālās iemaksas aprēķināšanai visās Savienības programmās ir noteikta nolīguma 7. pantā par finanšu nosacījumiem, ko papildina 8. un 9. pants un I pielikums par nolīguma finansiālās īstenošanas noteikumiem.

Attiecībā uz programmu "ES – veselībai" asociēto valstu iemaksas aplēstais sadalījums dažādās programmas budžeta pozīcijās ir balstīts uz katras programmas budžeta pozīcijas relatīvo daļu ES budžetā (C1 apropriācijas, pamatojoties uz finanšu plānojumu 2021.–2027. gadam, tostarp aplēstie papildu līdzekļi no naudas sodiem – daudzgadu finanšu shēmas 5. pants). Asociētās valsts iemaksas indikatīva summa tiks izmantota arī decentralizēto administratīvo izdevumu segšanai (Ārštata darbinieki / Citi pārvaldības izdevumi).